

RECUNOAȘTERI ARHEOLOGICE ÎN REGIUNEA SATELOR POGORĂȘTI ȘI RĂUSENI

(r. Botoșani, reg. Suceava)

Între anii 1955 și 1959 s-au efectuat cercetări de suprafață în regiunea satelor Pogorăști și Răuseni¹ (fig. 1), ale căror rezultate se prezintă în cele ce urmează.

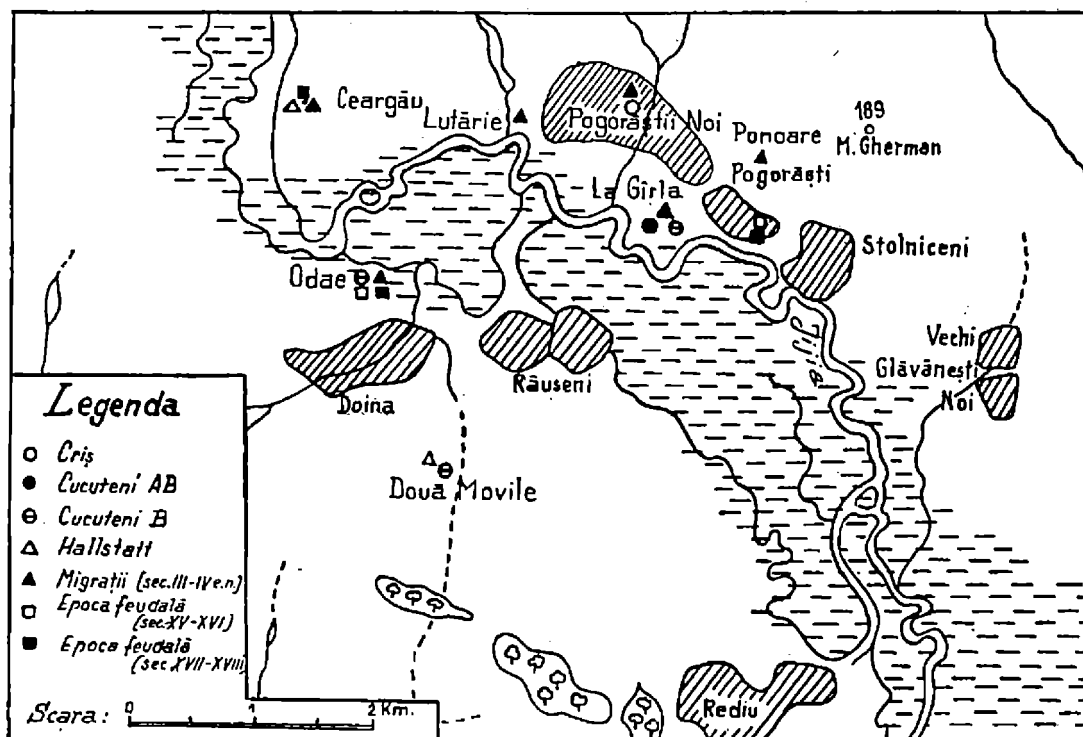

Fig. 1. — Harta regiunii în care s-au efectuat cercetările de suprafață.

¹ Cercetările din 1955-1959 completează recunoașterile efectuate în această regiune de către Adrian C. Florescu în 1949. Vezi Adrian C. Florescu, *Cîteva*

noi descoperiri arheologice în depresiunea Jijiei, în AȘU, Iași, I, 1955, fasc. 1-2, p. 51-62.

I. POGORĂȘTI

1. «VATRA SATULUI»

În marginea de sud a satului, în grădina lui Mihai Gh. Țenchiu, situată pe terasa medie a Jijiei, s-a găsit un toporaș din piatră, șlefuit, în formă de calapod (fig. 2). Având în vedere forma sa, el ar putea fi atribuit neoliticului timpuriu, culturilor Criș sau ceramicii liniare cu capete de note. Unelte de acest tip s-au găsit în așezările din aceeași vreme de la Glăvăneștii Vechi¹ și Perieni².

Tot pe acest loc, ca și mai departe spre SSV, la punctul numit «În Cot la Moară», situat pe albia majoră a Jijiei, s-au semnalat fragmente ceramice din sec. al XVII-lea. Între ele deosebim o margine dintr-un vas din pastă cărămizie cu buza dreaptă (fig. 10/2) și un ciob din pastă albă, cu pictură roșie la exterior și smalt verde la interior (fig. 10/7).

2. «LA GÎRLĂ»

La cca. 250 m vest de satul Pogorăști, în dreptul locului «La Gîrlă», s-au scos din malul stîng al Jijiei, pe o porțiune de cca. 80 m, fragmente ceramice Cucuteni A—B și B și de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.).

Dintre urmele de locuire Cucuteni A—B, menționăm două cioburi din pastă fină, pictate cu alb și brun. În ceea ce privește ceramica Cucuteni B, deosebim câteva fragmente pictate cu dungi negre-brune pe fondul roșu. Tot în legătură cu urmele cucuteniene de aici mai trebuie amintit și un ciob Cucuteni C, din pastă poroasă, cu decor în zig-zag, executat prin impresiuni de șnur înfășurat (fig. 3/5), precum și mai multe așchii de silex, din care una cu retușe pe o latură.

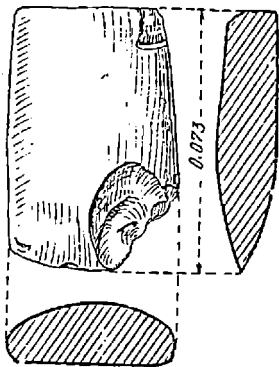

Fig. 2. — Pogorăști — «Vatra Satului». Toporaș în formă de calapod din neoliticul timpuriu.

Ceramica de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.) se împarte în două categorii: ceramica lucrată cu mîna și la roată.

Din prima categorie menționăm un fragment de vas din pastă grosolană cu marginea evazată.

A doua categorie cuprinde două specii ceramice distincte:

a) Specia din pastă fină, de culoare cenușie deschisă sau brună-cărămizie, din care face parte o margine de vas cu buza răsfrintă orizontal la exterior (fig. 4/12).

b) Specia din pastă zgrunțuroasă, cu mult nisip și pietricele în compoziția ei, de culoare brună-negricioasă, din care deosebim un fragment de *dolium* (fig. 4/10) și o margine de borcan cu buza îngroșată (fig. 4/8).

¹ I. Nestor, *Săpăturile de pe șantierul Valea Jijiei (Iași—Botoșani—Dorohoi) în anul 1950*, în SCIV, I, 1, 1951, p. 54, fig. 3.

² M. Petrescu-Dimbovița, *Sondajul stratigrafic de la Perieni (reg. Iași, r. Birlad)*, în *Materiale*, III, 1957, p. 73, fig. 7/2—5.

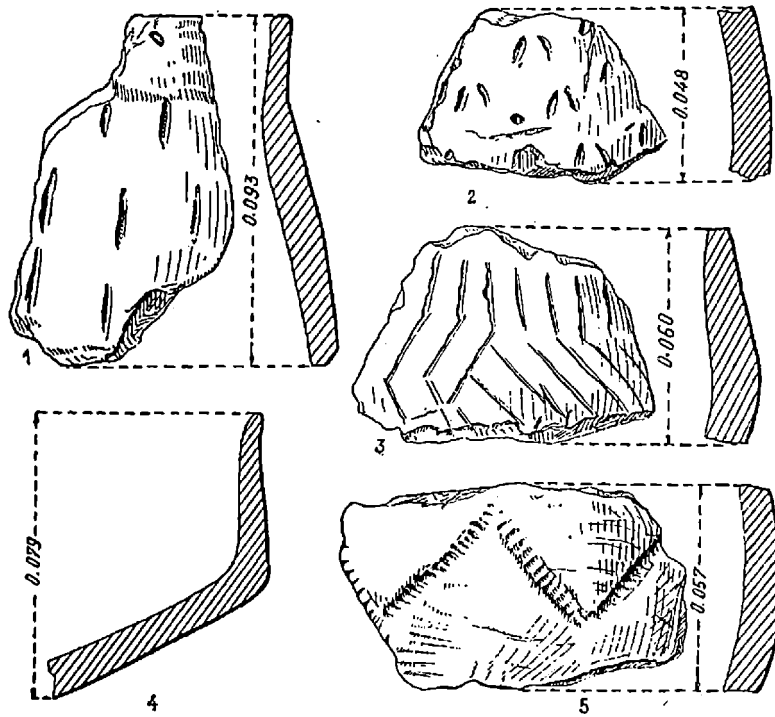

Fig. 3. — Fragmente ceramice din vremea culturii Criș (1-4) și din vremea culturii cucuteniene (5). Pogorăștii Noi (1-4); Pogorăști — « La Gîrlă » (5).

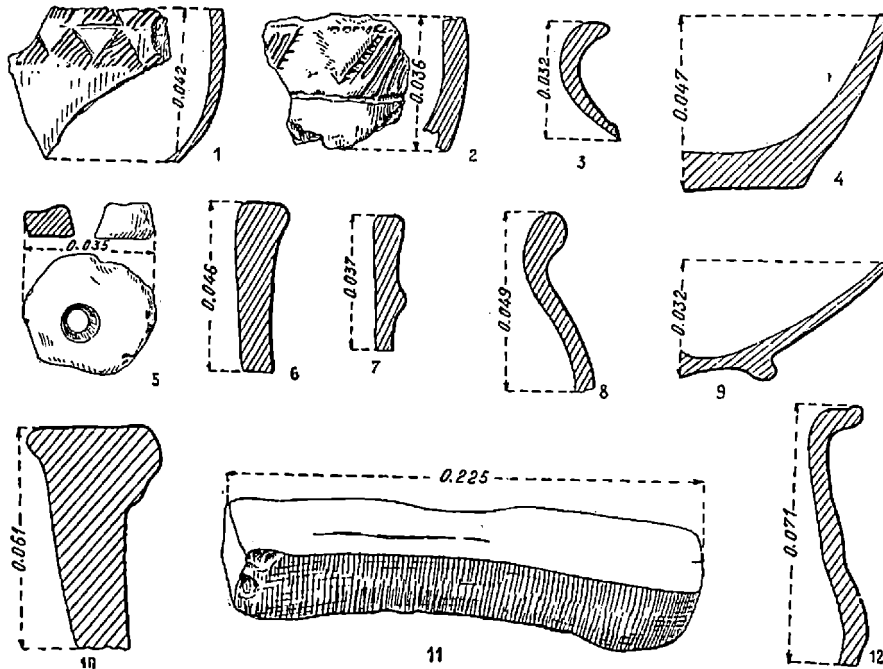

Fig. 4. — Fragmente ceramice și obiecte din prima epocă a fierului (1-7) și de la începutul epocii migrațiilor, sec. IV e.n. (8-12). Răuseni — « Două Măști » (1-3); Pogorăști — « Ceargău » (4-7, 9); Pogorăști — « La Gîrlă » (8, 10-12).

Locul « La Gîrlă » se găsește la numai 60—70 m est de « Movila de la vest de satul Pogorăști », unde în 1949 Adrian C. Florescu a identificat urme de locuire din aceeași perioadă¹. În marginea de SSE a movilei, unde apele Jijiei au măcinat puternic această latură a ei, s-a putut observa că stratul arheologic depus, de culoare brun-cafenie, este gros de cca 0,20 m. La baza acestuia s-au identificat două vetre, la distanță de 4,50 m una de alta, din care una cu baza din pietre de rîu. Tot din acest strat provine și o cutie cu laturile ușor arcuite, în urma întrebuințării (fig. 4/11).

3. « PONOARE »

La cca 250 m est de casa lui Ion Gh. Țenchiu din satul Pogorăști, în « Ponoare », s-a descoperit un mormînt de inhumație, care datează, probabil, de la începutul epocii migrațiilor. Locul descoperirii, într-o accentuată pantă de la est la vest, a fost măcinat treptat de torenți, fapt care explică de ce scheletul a fost găsit la suprafața solului. Scheletul, orientat NNE 400°/00 — SSV 3600°/00 este foarte prost conservat (fig. 5). S-au păstrat parțial oasele claviculare, coastele, cîteva vertebre, humerusul și falangele mîinii stîngi și femurele. Scheletul are poziția întinsă pe spate, cu mîna stîngă de-a lungul corpului, puțin mai depărtată în dreptul cotului. Fără inventar.

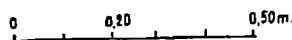
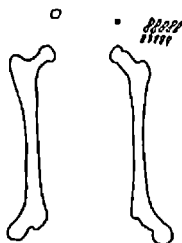
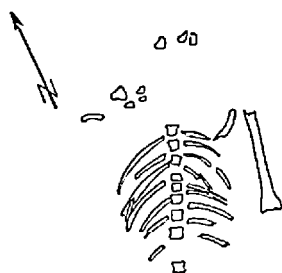

Fig. 5. — Pogorăști — « Ponoare ». Mormînt de la începutul epocii migrațiilor.

4. « POGORĂȘTII NOI » SAU « COTUL NOU »

În vatra satului, în grădina lui Gh. Lungu, situată pe terasa medie a Jijiei, au fost semnalate urme de locuire din vremea culturii Criș și de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.).

Ceramica aparținînd culturii Criș este dintr-o pastă amestecată cu pleavă, de culoare cărămizie sau cenușie închisă, cu luciu pe ambele fețe. Unele cioburi sînt ornamentate cu decor incizat format din linii sau motive în formă de « coadă de rîndunică » (fig. 3/1,2). În ceea ce privește formele de vase cărora le aparțin aceste fragmente, menționăm vase fructiere (fig. 3/4), vase bitronconice cu buza ușor răsfrîntă (fig. 3/1) și vase cu marginea dreaptă. Din același loc mai provin cîteva fragmente de lipituri arse cu urme de nuiele, cu diametrul maxim de 2 cm.

Urmele de locuire de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.) constau din cîteva cioburi din pastă zgrunțuroasă, de culoare brună, lucrate la roată.

¹ Adrian C. Florescu loc. cit., p. 59.

5. «LUTĂRIE»

În iunie 1958, locuitorii Const. I. Popa și Ion M. Ciubotaru din Răuseni au găsit întâmplător în malul «Lutăriei» situată pe terasa medie a Jijiei, din marginea de NV a satului Pogorăști, următoarele trei vase¹, datînd probabil din sec. III e.n.

a) Amforă din pastă cenușie, lucrată la roată, cu buza îngroșată în afară, gîtul scurt și cilindric, umerii ridicați și rotunjiți și prevăzută cu două torți verti-

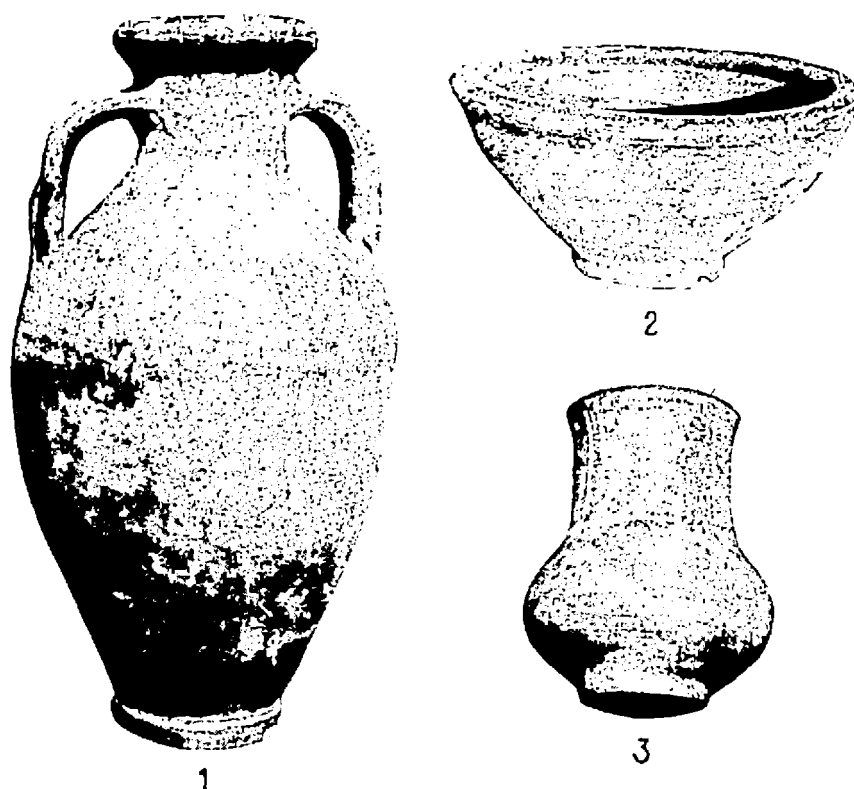

Fig. 6. — Pogorăști — «Lutărie». Vase din sec. III e.n.

cale, dispuse simetric, din bandă lată, șanțuită longitudinal (fig. 6/1 și 7/1). Cele mai apropiate analogii pentru această formă de vas le întîlnim în necropolele din sec. III e.n. de la Vîrtișcoi și Poienești. Amfora de la Pogorăști este mai apropiată ca formă de urna de la Vîrtișcoi, cu mica deosebire că aceasta din urmă are torțile cu două șanțuiri longitudinale și este prevăzută la baza gîtului cu o dungă în relief². În necropola de la Poienești s-au găsit patru amfore foarte apropiate ca formă de aceea de la Pogorăști³.

¹ În iulie 1958 aceste vase au intrat în colecțiile Muzeului de Istorie a Moldovei din Iași (inv. II-1 101, II-1 102 și II-1 103).

² I.L. Nengu, *Stațiunea barbară de la Vîrtișcoi*,

în *AARh*, III, 1930, fasc. V-VI, p. 46-47, fig. 3/1.

³ R. Vulpe, *Săpăturile de la Poienești din 1949*, în *Materiale*, I, 1953, p. 323-324, 334, 347, 367 și fig. 122-123, 144, 173, și 221.

b) Cană din pastă fină, de culoare cenușie, cu luciu la exterior, lucrată la roată, cu gît cilindric, corp sferic și fundul inelat. Pe gît, vasul este decorat cu cinci benzi formate din grupe de linii verticale executate în tehnica luciului (fig. 6/3 și 7/3). O cană de un tip aproape similar, prevăzută cu o toartă în bandă, s-a găsit în mormîntul 1 de inhumație de la Vaslui, datat cu aproximație în sec. II—III e.n.¹, iar o alta în mormîntul 6 de inhumație de la Largu, datat în sec. III—IV e.n.² De asemenea, vasul de la Pogorăști ar putea fi comparat cu unele exemplare apropiate ca tip, descoperite mai demult pe teritoriul țării noastre la Aldeni³, Sîntana de Mureș⁴, Tîrgu-Mureș⁵ și Vădastra⁶. Trebuie avut în vedere însă, că forme similare aceleia de la Pogorăști au o durată de existență destul de îndelungată, ele întîlnindu-se atît în sec. I î.e.n.⁷, cît și în sec. IV e.n.⁸.

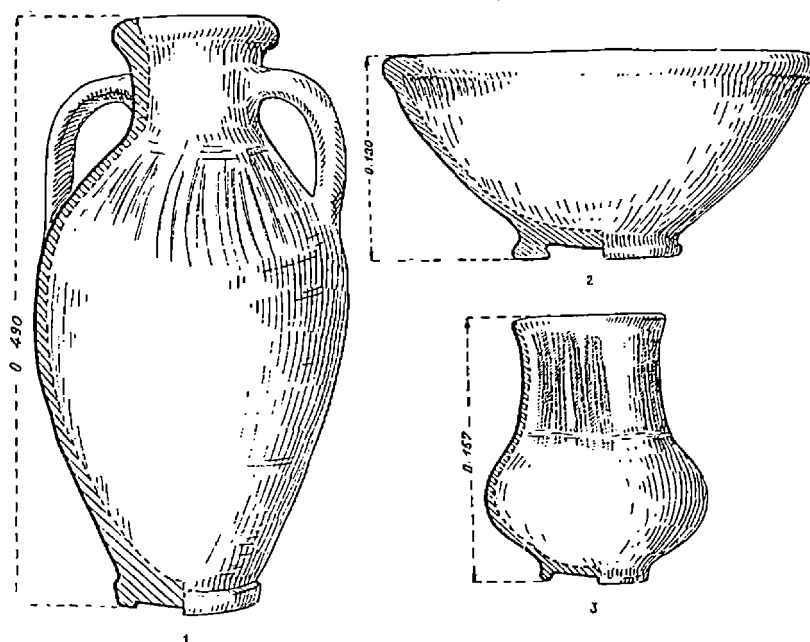

Fig. 7. — Pogorăști — «Lutărie». Vase din sec. III e.n.

c) Castron de factură provincial-romană, lucrat la roată, din pastă roșie, de formă tronconică, cu marginea îngroșată și rotunjită la interior și cu suport inelar pe fund. Exceptînd o mică porțiune spre fund, castronul a fost vopsit la exterior cu roșu, iar în regiunea marginii s-a aplicat o a doua vopsea de culoare

¹ Al. Andronic, Eug. Neamțu și Fl. Banu, *Săpăturile de salvare de la Vaslui din anul 1958, Raport preliminar*, în *Materiale*, VIII, sub tipar.

² I. T. Dragomir, *Raport asupra săpăturilor întreprinse la Largu*, în *Materiale*, V, 1959, p. 480, fig. 5/1.

³ Gh. Ștefan, *Une tombe de l'époque des migrations à Aldeni (dép. de Buzău)*, în *Dacia*, VII—VIII, 1937—1940, p. 218—219, fig. 1/1.

⁴ Kovács István, *A maroszentannai népvándorlásokori temető*, în *Dolgozatok*, III, 2, 1912, p. 301—302, fig. 69/1.

⁵ Idem, *A marosvásárhelyi őskori telep, skytha-és népvándorlásokori temető*, în *Dolgozatok*, VI, 2, 1915, p. 283—284, fig. 45.

⁶ Vasile Christescu, *Les stations préhistoriques de Vadastra*, în *Dacia*, III—IV, 1927—1932, p. 220, fig. 58/1 și fig. 60/2.

⁷ N. V. Anfimov, *Меото-сарматский могильник у станции Усть-Лабинской*, în *MIA*, 23, 1951, p. 174, fig. 7/1—4, p. 192, fig. 16/1.

⁸ M. A. Tihanova, *О локальных вариантах черняховской культуры*, în *SA*, 1957, 4, p. 184—185, fig. 11/9.

neagră (fig. 6/2 și 7/2). Un castron de același tip, dar cu marginea mai puțin îngroșată, s-a descoperit la Noviodunum¹. Vase de o formă apropiată s-au găsit și pe teritoriul U.R.S.S., în apropiere de Kerki la Tiritake, unde ele au fost datate în sec. II—III e.n.² Un exemplar mai apropiat de vasul de la Pogorăști, descoperit în Germania, împreună cu o sticlă cu gîtul lung, cilindric și corpul sferic, farfurii *terra sigilata* de culoare galben-roșcată și mai multe cești, au fost datate în perioada romană târzie³. De asemenea, cu ocazia săpăturilor efectuate în anii 1924—1927 la Wroxeter⁴ din Britania, s-au găsit 20 castroane aproape identice cu acela de la Pogorăști, datate înainte de anul 300 e.n.⁵

Starea de conservare foarte bună a celor trei vase ne determină să presupunem că ele fac parte din inventarul unui mormînt.

Pe baza analogiilor stabilite mai sus, mormîntul de la Pogorăști ar putea să dateze din sec. III e.n.

6. «CEARGĂU»

La cca 1,5 km NV de satul Pogorăști, pe locul numit «Ceargău», au fost semnalate urme de locuire de la începutul primei epoci a fierului, de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.) și din orînduirea feudală (sec. XVII). Ceargăul este un martor din terasa inferioară a Jijiei, roasă la vest și sud-vest de apele acestui rîu și apărată la est și nord-est de culmile dealurilor Ceargău și Mihăiasa. Așezarea a fost deranjată în 1944 prin săparea unor tranșee militare și apoi de sondajele geologice efectuate pe acest loc în anii 1955—1957. În malul unei tranșee s-au observat urmele unei vetre, care zăcea la o adîncime de 0,35 m față de suprafața actuală a solului. Pe vatră nu s-a găsit nimic.

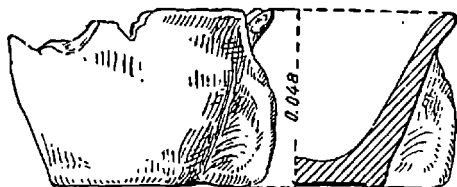

Fig. 8. — Pogorăști — «Ceargău». Vas afumător de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.).

În ceea ce privește urmele de locuire de la începutul primei epoci a fierului, deosebit o ceașcă tronconică cu laturile arcuite (fig. 4/4), o margine de vas cu buza puțin îngroșată la exterior (fig. 4/6) și o rondea perforată, folosită probabil ca amuletă (fig. 4/5).

Resturile de locuire de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.) de la Ceargău constau din fragmente ceramice lucrate cu mîna și la roată. Ultima categorie cuprinde ceramică din pastă fină și zgrunțuroasă. Din categoria vaselor lucrate cu mîna menționăm un afumător din pastă grosolană, cu fundul ușor inelat (fig. 8), iar din aceea a vaselor lucrate la roată, amintim o margine de chiup

¹ I. Barnea, Bucur Mitrea și N. Angheliescu, *Săpăturile de salvare de la Noviodunum*, în *Materiale*, IV, 1958, p. 167, fig. 14/2.

² V. F. Gaidukievici, *Раскопки Туритакки в 1935—1940 гг.* în *MIA*, 25, 1952, p. 33 și fig. 27/2; vezi și T. N. Knipovici, *Краснолаковая керамика первых веков н.э. из раскопок Боспорской экспедиции 1935—1940 гг.*, în *MIA*, 25, 1952, p. 315, fig. 11/4.

³ P. T. Kessler, *Jahresbericht des Altertums-Museums der Stadt Mainz für die Zeit vom 1. April 1938 bis 31. März 1939*, în *MZ*, XXXIV, 1939, p. 100 fig. 8/5.

⁴ În epoca romană localitatea purta denumirea de Viroconium Cornoviorum.

⁵ George Macdonald, *Forschungen im römischen Britannien 1914—1928*, în *BerRGK*. XIX, 1929, p. 66—73, fig. 50.

din pastă zgrunțuroasă, de culoare cenușie, cu buza îngroșată, două funduri de ceașcă din pastă fină și două mănuși de amforă romane din pastă galbenă și roz.

Urmele de locuire din sec. al XVII-lea sînt reprezentate aici doar printr-un singur ciob din pastă roșie cu brîu în relief (fig. 9/6)¹.

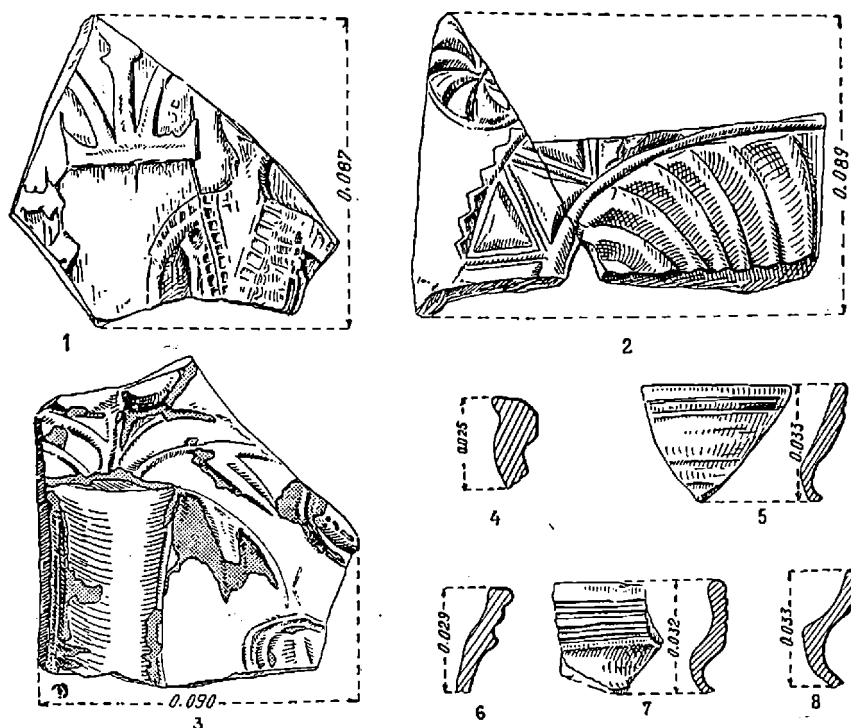

Fig. 9. — Bucăți de teracotă (1—3) și fragmente ceramice (4—8) din epoca feudală, sec. XV—XVIII. Răuseni — « Odae » (1—5, 7, 8); Pogorăști — « Ceargău » (6).

II. RĂUSENI

« 1. ODAE »

La NNV de satul Răuseni, pe locul numit « Odae », au fost semnalate urme de locuire din faza Cucuteni B, de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.) și din vremea orînduirii feudale (sec. XV—XVIII).

Resturile de locuire cucuteniene constau din cîteva cioburi și așchii de silex, dintre care una patinată. Tot atît de reduse sînt și urmele de locuire de la începutul epocii migrațiilor (sec. IV e.n.).

Cele mai numeroase fragmente ceramice de la « Odae » provin din vase din vremea orînduirii feudale (sec. XV—XVIII). Dintre acestea menționăm o margine de vas cu buza îngroșată din sec. al XV-lea (fig. 9/4) și cîteva fragmente de vas cu marginea arcuită, dintre care unele decorate cu linii paralele adîncite, din sec. al XVI-lea (fig. 9/5, 7, 8). Cele mai multe cioburi din orînduirea feudală

¹ Din informațiile învățătorului Laurențiu Ionescu din Răuseni, reiese că prin 1935 s-ar fi găsit la Ceargău

cîteva monede de argint.

sînt din sec. XVII—XVIII și prezintă în majoritatea cazurilor, la interior și, mai rar, la exterior, smalt verde sau portocaliu. Unele din ele sînt decorate cu dungi horizontale sau vălurite, pictate cu roșu sau negru (fig. 10/1, 3—6).

Tot pe acest loc au fost găsite numeroase fragmente de teracotă, ornamente în majoritatea cazurilor cu motive geometrice în relief și acoperite de cele mai multe ori cu smalt verde deschis. Motivul frecvent este rozeta combinată cu triun-

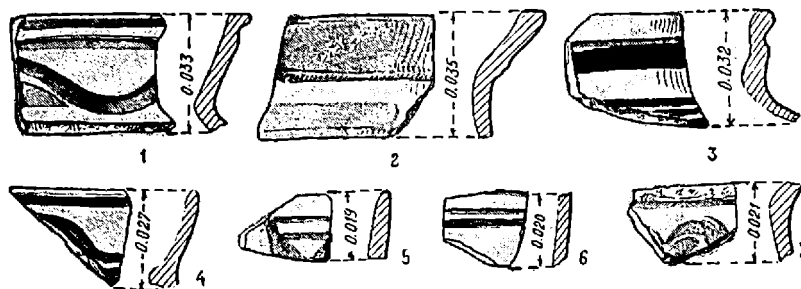

Fig. 10. — Fragmente ceramice din sec. XVII—XVIII. Răuseni — «Odae» (1,3—6); Pogorăști — «Vatra Satului» (2, 7).

ghiuri (fig. 9/2) și mai rar vaza cu flori (fig. 9/3). Pe unul din fragmente este reprezentat un cavaler în zale (fig. 9/1).

Din același loc mai provine și un vîrf de săgeată medievală din fier, cu două aripi și tub de înmănușare, găsit de învățătorul Mihai Ionescu din Răuseni.

Un document din 1433 (14 decembrie) menționează un sat Răuseni pe Jijia («Răuseni pe Jijia, undi este casa lui Miclea») ¹. Mihai Costăchescu identifică acest nume cu actualul sat Răuseni din raionul Botoșani ². Prin urmare, urmele de locuire din sec. XV—XVIII, descoperite cu ocazia cercetărilor noastre, s-ar putea să aparțină vechiului sat Răuseni, amintit în documentul din 1433.

«2. DOUĂ MOVILE»

La cca. 2 km VSV de satul Răuseni, pe cele «Două Movile» situate pe coama dealului cu același nume, au fost descoperite cîteva fragmente ceramice Cucuteni B și mai multe așchii de silex. De asemenea, s-au găsit mai multe cioburi hallstattiene din pastă neagră sfărâncioasă sau mai fină, decorate cu motive incizate în formă de triunghiuri hașurate, dispuse pe unul sau două șiruri (fig. 4/1 și 2). Ca forme menționăm un fragment de vas cu marginea mult răsfrîntă la exterior (fig. 4/3).

★

Cu ocazia cercetărilor întreprinse în regiunea satelor Pogorăști și Răuseni (r. Botoșani, reg. Suceava), harta arheologică a Moldovei de nord s-a îmbogățit cu încă 15 așezări, din care două Criș, una Cucuteni A—B, trei Cucuteni B, două

¹ M. Costăchescu, *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, Iași, 1931, I, p. 373.

² *Ibidem*.

din prima epocă a fierului, patru de la începutul epocii migrațiilor (sec. III—IV e.n.), trei din vremea orînduirii feudale, precum și cu încă două cimitire de la începutul epocii migrațiilor.

ION IONIȚĂ

АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ РАЗВЕДКИ В РАЙОНЕ СЕЛ ПОГОРЭШТИ И РЭУСЕНИ (Р-Н БОТОШАНИ, ОБЛ. СУЧАВА)

РЕЗЮМЕ

В 1955—1959 гг. были произведены поверхностные исследования в окрестностях сел Погорэшти и Рэусени (р-н Ботошани, обл. Сучава), приведшие к нижеследующим результатам:

I. ПОГОРЭШТИ

1. На южной окраине села был найден топорик в виде колодки эпохи раннего неолита (культуры Криш линейной керамики) и фрагменты керамики феодального периода (XVII в.).

2. В урочище «Ла гырла» были обнаружены следы обитания времени культуры Кукутени (фазы А—В и В) и начала эпохи переселения народов (IV в. н.э.). Керамика IV в. н.э. подразделяется на две категории — лепная керамика и гончарная. Вторая категория представлена сосудами из тонкого (рис. 4/12) или зернистого (рис. 5/8, 10) теста. У основания слоя эпохи переселений народов, толщиной примерно в 20 см, были найдены два очага, на расстоянии 4,50 м один от другого.

3. В 250 м к востоку от села Погорэшти в урочище «Поноаре» было найдено погребение с труположением, вероятно, начала эпохи переселений народов (рис. 5).

4. В карьере для добычи глины, в части его, называемой «Погорэшти-Ной» или «Котул Ноу», были вскрыты следы обитания времени культуры Криш (рис. 3/1, 2, 4) и начала эпохи переселения народов (IV вв. н.э.)

5. В июне 1958 г. в урочище «Ватра Сатулуй» на северо-западной окраине села Погорэшти случайно были найдены три сосуда III в. н.э., находившиеся, вероятно, в погребении (рис. 6 и рис. 7). Эта находка состоит из амфоры из серого теста, чаши из серого теста с цилиндрическим горлышком и шаровидным туловом, без ручки, а также миски из красного теста, характерной по своей фактуре для культуры римской провинции.

6. На расстоянии полутора километров к северо-западу от села Погорэшти, в урочище «Чаргэу» были собраны фрагменты керамики раннежелезного века, начала эпохи переселений народов (IV вв. н.э.) и феодального периода (XVII в.). Большинство фрагментов восходит к эпохе переселения народов. Из числа их упомянем лепной сосуд-курпльницу из грубого теста (рис. 8).

II. РЭУСЕНИ

1. К северо-северо-западу от села Рэусени, в урочище «Одае» были обнаружены следы обитания фазы Кукутени, начала эпохи переселения народов (IV в. н.э.) и времен феодального строя (XV—XVIII вв.). Фрагменты керамики эпохи феодализма украшены рельефными поясками, каннелюрами и горизонтальными или волнообразными полосами, нанесенными красной или черной краской (рис. 9/4, 5, 7, 8 и рис. 10/1, 3—6). Некоторые обломки глазированы с внутренней стороны, другие с обеих сторон. Тут же были найдены фрагменты глазированных частично израз-

цов (рис. 9/1—3) и железный наконечник стрелы с двумя крыльями и втулкой. По всей вероятности тут находилось село Рăусени, упоминаемое в документе от 14 декабря 1433 г. (см. примечание 22).

2. В урочище «Доуэ Мовиле» были найдены фрагменты керамики фазы Кукутени В и раннежелезного века (рис. 4/1—3).

Исследования в районе двух сел, расположенных на реке Жижкии, выявили 15 поселений, из числа которых 2 восходят к культуре Криш, 1 к культуре Кукутени А—В, 3—к фазе Кукутени В, 2—к раннежелезному веку, 4—к началу эпохи переселения народов (IV в. н.э.), 3—к эпохе феодализма, и 2 могильника, принадлежащих к началу эпохи переселения народов.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

- Рис. 1. — Карта района, где производились исследования поверхности.
 Рис. 2. — Погорэшти, «Ватра Сатулуй». Топорик в форме колодки эпохи раннего неолита.
 Рис. 3. — Фрагменты керамики культуры Криш (1—4) и культуры Кукутени (5), Погорэшти Ной (1—4); Погорэшти, урочище «Ла Гырлэ» (5).
 Рис. 4. — Фрагменты керамики и предметы раннежелезного века (1—7) и начала эпохи переселения народов (IV в. н.э.) (8—12). Рăусени, урочище «Доуэ Мовиле» (1—3); Погорэшти, урочище «Чаргэу» (4, 7, 9); Погорэшти, урочище «Ла Гырлэ» (8, 10—12).
 Рис. 5. — Погорэшти, урочище «Понoare». Погребение начала эпохи переселения народов.
 Рис. 6. — Погорэшти, «Карьер для добычи глины». Сосуды III в.н.э.
 Рис. 7. — Погорэшти, «Карьер для добычи глины». Сосуды III в.н.э.
 Рис. 8. — Погорэшти, урочище «Чаргэу». Сосуд-курильница начала эпохи переселения народов (V в. н.э.).
 Рис. 9. — Фрагменты изразцов (1—3) и фрагменты керамики (4—8) феодальной эпохи, XV—XVIII вв.; Рăусени, урочище «Одае» (1—5,7,8); Погорэшти, урочище «Чаргэу» (6).
 Рис. 10. — Фрагменты керамики XVII—XVIII вв. Рăусени, урочище «Одае» (1,3—6); Погорэшти, урочище «Ватра Сатулуй» (2,7).

RECONNAISSANCES ARCHÉOLOGIQUES DANS LA ZONE DES VILLAGES DE POGORĂȘTI ET DE RĂUSENI (distr. de Botoșani, rég. de Suceava)

RÉSUMÉ

Les recherches de surface effectuées au cours des années 1955 — 1959 dans la zone des villages de Pogorăști et de Răuseni distr. de Botoșani, rég. de Suceava se sont soldées par les résultats suivants:

I. POGORĂȘTI

1 — On a découvert, près de la lisière sud du village, un coup-de-poing en forme d'embauchoir, appartenant au néolithique primitif (civilisation de Criș ou celle de la céramique linéaire), ainsi que des fragments céramiques de l'époque féodale (XVIIe siècle).

2 — Au lieu dit « La girlă », on a identifié des traces d'habitat du temps de la civilisation de Cucuteni (phases A—B et B) et du début de l'époque des migrations (IVe siècle de n.è.). La céramique de cette dernière époque comprend deux catégories: celle exécutée à la main et celle exécutée au tour, cette dernière comprenant à son tour des vases en pâte fine (fig. 4/12) ou granuleuse (fig. 4/8, 10). On a découvert, à la base du niveau (épais de 20 cm environ) correspondant à l'époque des migrations, deux foyers situés à 4^m 50 l'un de l'autre.

3 — A 250 m est du village, au lieu dit « Ponoare », on a découvert une tombe à inhumation datant probablement du début de l'époque des migrations (fig. 5).

4 — Dans le village même, dans le secteur nommé « Pogorăștii Noi » ou « Cotul Nou », on a découvert des traces d'habitat de l'époque de la civilisation de Criș (fig. 3/1, 2/4) et du début de l'époque des migrations.

5 — En 1958, dans la carrière d'argile située près de la lisière nord-ouest du village on a trouvé, par hasard, trois vases datant du IIIe siècle de n.è., provenant probablement d'une tombe (fig. 6 et 7). Il s'agit d'une amphore en pâte grise, d'un broc en pâte grise, à col cylindrique et corps sphérique, sans anse, et d'une écuelle en pâte rouge, de facture romaine provinciale.

6 — A 1500 m nord-ouest du village, au lieu dit « Ceargău », on a trouvé des fragments céramiques de la première époque du fer, du début de l'époque des migrations (IVe siècle de n.è.) et de l'époque féodale (XVIIe siècle). Les plus nombreux sont ceux appartenant à l'époque des migrations, parmi lesquels il faut mentionner un vase pour fumigations en pâte primitive, exécuté à la main (fig. 8).

II. RĂUSENI

1 — Au NNO du village de Răuseni; au lieu dit « Odae », on a identifié des traces d'habitat de la phase Cucuteni B, du début de l'époque des migrations (IIIe — IVe siècles de n.è.) et de l'époque féodale (XVe — XVIIIe siècles). Les tessons céramiques de cette dernière période sont décorés de bandes en relief, de cannelures et de lignes horizontales ou ondulées, peintes en rouge ou en noir (fig. 9/4, 5, 7, 8 et fig. 10/1, 3—6). Certains d'entre eux sont émaillés à l'intérieur, d'autres, sur leurs deux faces. On a découvert également plusieurs fragments de terre cuite partiellement émaillés (fig. 9/1—3), ainsi qu'une pointe de flèche en fer, à empenne double et pourvue de sa douille. Le village identifié par ces découvertes pourrait, d'après l'auteur, être le village de Răuseni, attesté par un document du 14 décembre 1433 (v. note 1, p. 303).

2 — Au lieu dit « Două movile », on a découvert des fragments céramiques de la phase Cucuteni B et de la première époque du fer (fig. 4/1—3).

En résumé, les recherches effectuées dans la zone des deux villages précités ont permis d'identifier 15 points archéologiques: 2 de la civilisation de Criș, 1 de la phase Cucuteni A—B, 3 de la phase Cucuteni B, 2 de la première époque du fer, 4 du début de l'époque des migrations, 3 de l'époque féodale, ainsi que 2 cimetières du début de l'époque des migrations.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Carte de la région où les recherches de surface ont été effectuées.

Fig. 2. — Pogorăști — « Vatra Satului ». Coup-de-poing du néolithique primitif, en forme d'embauchoir.

Fig. 3. — 1—4, fragments céramiques de l'époque de la civilisation de Criș et 5, de l'époque de la civilisation de Cucuteni. 1—4, Pogorăștii Noi; 5, Pogorăști — « La gîrlă ».

Fig. 4. — 1—7, fragments céramiques et objets de la première époque du fer et 8—12, du début de l'époque des migrations (IVe siècle de n.è.). 1—3, Răuseni — « Două movile »; 4—7, 9, Pogorăști — « Ceargău »; 8, 10—12, Pogorăști — « La gîrlă ».

Fig. 5. — Pogorăști — « Ponoare ». Tombe du début de l'époque des migrations.

Fig. 6. — Pogorăști — « Lutărie » (carrière d'argile). Vases du IIIe siècle de n.è.

Fig. 7. — Pogorăști — « Lutărie » (carrière d'argile). Vases du IIIe siècle de n.è.

Fig. 8. — Pogorăști — « Ceargău ». Vase pour fumigations, du début de l'époque des migrations.

Fig. 9. — 1—3, fragments de terre cuite et 4—8, fragments céramiques de l'époque féodale (XVe — XVIIIe siècles). 1—5, 7, 8, Răuseni — « Odae »; 6, Pogorăști — « Ceargău ».

Fig. 10. — Fragments céramiques des XVIIe — XVIIIe siècles. 1, 3—6, Răuseni — « Odae »; 2, 7, Pogorăști — « Vatra satului ».